



Okul öncesi dönem çocuklarının kaba motor becerilerinin fiziksel aktivitelerle desteklenmesi

Supporting gross motor skills of preschool children with physical activities

Elif PERKTAŞ¹, Zehra Saadet FIRAT²

Makale Geçmişi

Geliş : 16.04.2025

Düzeltilme : 29.09.2025

Kabul : 08.11.2025

Çevrimiçi : 30.12.2025

Makale Türü

Araştırma Makalesi

Article History

Received : 16.04.2025

Revised : 29.09.2025

Accepted : 08.11.2025

Online : 30.12.2025

Article Type

Research Article

Öz: Çocukluk döneminde motor becerilerin kazanılması için planlı ve sistematik olarak hazırlanmış etkinliklere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışma, fiziksel aktivitelerin okul öncesi çocukların kaba motor becerileri üzerindeki etkisini ortaya koymak ve farkındalık geliştirmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın katılımcılarını devlete bağlı bir anaokulunun bir sınıfında yer alan 16 öğrenci ve bir öğretmen oluşturmaktadır. Yöntem olarak Nicel süreçte zayıf deneysel desen tek seferlik vaka incelemesi, nitel süreçte ise durum modeli kullanılmıştır. Çocukların kaba motor becerilerini kaydetmek için kontrol listeleri, öğretmen ve çocuklar için yarı yapılandırılmış ön ve son görüşme formları ve 12 haftalık bir fiziksel aktivite programı uygulanmıştır. Bulgular, lokomotor, denge ve ritim puanlarında müdahale öncesi ve sonrası farkları olduğunu ve öğretmenler ile çocukların fiziksel aktiviteler konusunda farkındalık kazandığını göstermiştir. Sonuç olarak çocuklar kaba motor becerileri açısından desteklenmiş, çocuklar ve öğretmen fiziksel aktiviteler konusunda farkındalık kazanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel Aktivite, Hareket Eğitimi, Kaba Motor, Okul Öncesi Eğitim, Motor Beceriler

Abstract: Planned and systematic activities are needed to acquire motor skills during childhood. This study was conducted to reveal the impact of physical activities on the gross motor skills of preschool children and raising awareness to children and teacher. The study's participants were 16 students and one teacher from a public kindergarten. The quantitative process used a weak experimental design and a one-off case study, while the qualitative process used a case model. Children's gross motor skills were recorded using checklists and semi-structured pre- and post-interview forms for teachers and children, as well as a 12-week physical activity program. The results showed differences in locomotor, balance, and rhythm scores before and after the intervention, and that teachers and children gained awareness about physical activities. As a result, children were supported in terms of gross motor skills, and both children and teachers gained awareness about physical activities.

Keywords: Physical Activity, Movement Training, Gross Motor, Preschool Education, Motor Skills

DOI: 10.24130/eccdjecs.1967202592613

¹ Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 802582002@ogr.uludag.edu.tr, ORCID: 0009-0001-3884-8010

² Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim, zehra.ozdemir@atauni.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6893-3427

SUMMARY

Introduction

Motor development refers to the progression of children's movement abilities, including fine and gross motor skills, and is crucial for overall growth and well-being (Haywood and Getchell, 2011). Early engagement in physical activity supports cognitive, social, and physical development, fostering essential skills such as walking, running, cutting with scissors, and riding a bicycle (Ratzon et al., 2009). However, a growing global concern has emerged regarding the decline in children's motor competence often linked to obesity, screen time, and decreased activity levels (Chen, Zhu, Ulrich, & Qin, 2023). To address this, structured physical activity programs should be implemented to enhance motor development (SHAPE America National Congress and Expo, 2021). Educators play a vital role in developing these skills through systematic, age-appropriate activities that encourage participation and engagement (Rechtik, 2018; Sutapa, Pratama, Rosly, Ali and Karakauki, 2021). Structured activities, such as dramatic play, balance exercises, and rhythmic movements, should be incorporated into daily routines to support motor competence and encourage lifelong physical activity habits (Copeland vd., 2012; Önal vd., 2016). Consistent implementation and well-planned motor skill programs can enhance children's development and contribute to their overall well-being. This study aims to examine how structured physical activity programs influence preschoolers' gross motor development and to raise awareness among educators and children about the benefits of planned movement experiences.

Method

A mixed-methods approach was used to investigate the effects of structured physical activities on preschool children's gross motor skills. In the quantitative phase, a one-shot case study design was employed to assess the development of children's locomotor, balance, and rhythm skills. Qualitative data were collected through focus group interviews with teachers and children to explore their experiences and perceptions of the intervention. The research was conducted in a public kindergarten in Erzurum, Türkiye, with 16 children (10 boys and 6 girls) aged 60-72 months. Data were collected using checklists based on Ministry of National Education National Preschool Curriculum, and both pre- and post-interviews were conducted with teachers and children.

Results

This study explored the effects of structured physical activities on children's gross motor skills. In the pre-assessment phase, children demonstrated lower levels of movement, balance, and rhythm skills. However, significant improvements were observed in these skills during the intervention period. Structured physical activities led to substantial progress in movement and balance skills, while rhythm skills, which were initially high, further increased. Initially, the teacher limited physical activities to simple games due to limited resources, but over time, the teacher recognized the importance of structured physical activities in early childhood development.

Additionally, the teacher observed that children who were not previously interested in sports became more engaged in these activities, and the program also enhanced their social skills and problem-solving abilities.

Initially, children showed interest only in general sports activities; however, as the program progressed, they developed broader curiosity and knowledge about diverse movement forms. As a result, structured physical activities not only contributed to the development of children's gross motor skills but also increased their knowledge and interest in physical activities.

Conclusion and Discussion

This study explored the impact of structured physical activity programs on preschoolers' gross motor development and sought to raise awareness among children and teachers about the value of movement education. Findings indicated significant improvements in locomotor, balance, and rhythm scores from pre- to post-intervention. Children demonstrated greater enthusiasm and proficiency in movement activities, while teachers demonstrated greater awareness of incorporating physical activity into the classroom and curriculum.

These results align with previous research indicating that structured and goal-oriented physical activity programs positively influence motor development in early childhood (Preedy, Duncombe, and Gorely, 2022; Gümüşdağ, 2019; Sutapa et al., 2021; Liu, Hoffmann and Hamilton, 2017; Agard, Zeng, McCloskey, Johnson, and Bellows, 2021). Beyond motor skills, studies have highlighted additional benefits of physical activity, including cognitive, social, and emotional development (Hudson, Ballou, and Willoughby, 2021; Copeland et al., 2012; Mampane, Omidire, Ayob, and Sefotho, 2018; Lestari and Ratnaningsih, 2016; Wei and Graber, 2022). Moreover, rhythm- and balance-focused programs integrated with music and movement have been shown to enhance motor coordination and balance in preschool children (Marinsek and Denac, 2020; Chatzopoulos, Foka, Doganis, Lykesas, and Nikodelis, 2022b; Villarrasa-Sapina, Estevan, Gonzalez, Marco-Ahullo, and Garcia-Masso 2020).

The role of teachers was found to be critical in facilitating participation and skill development. Teacher awareness, encouragement, and training significantly impact children's engagement in physical activities (Mavilidi, Rigoutsos, & Venetsanou, 2022; Stephenson and Colburn, 2022; Singapore MOE, 2013; Yang vd., 2019). While the study demonstrated positive effects of planned physical activities, variations in program content, duration, and teacher preparation may explain differences in outcomes across studies.

In conclusion, these findings suggest that well-designed and systematically implemented physical activity programs can effectively enhance preschoolers' gross motor competence while simultaneously increasing awareness and motivation among both children and educators, reinforcing the integration of movement-based learning into early childhood education.

GİRİŞ

Motor gelişim, yaşa bağlı olarak hareketlerde ve davranışlarda meydana gelen sıralı ve sürekli değişikliklerle birlikte hareketlilik durumu olarak tanımlanmaktadır (Haywood ve Getchell, 2011). Bu becerilerin günlük yaşamdaki önemi nedeniyle motor gelişimlerinin uygun düzeyde ve planlı bir şekilde desteklenmesi gerekmektedir (Sutapa vd., 2021). Motor gelişim, okul öncesi dönemde çevresel koşullardan etkilenir ve sağlıklı bir yaşama katkı sağlamaktadır. Bu nedenle, çocuğun gelişimi için önemi göz önüne alındığında, çocuklar bu becerileri öğrenmeye (Özal, Bayoğlu, Karahan, Günel ve Anlar, 2020; Stodden vd., 2008; Zeng, Johnson, Boles ve Bellows 2019) ve öğretmenler bu süreçte aktif ve pratik bir oyun ortamı yaratmaya teşvik edilmelidir. Tüm dünyada çocukluk çağı obezitesindeki artış, ekran süresindeki artış, düşük fiziksel aktivite oranları ve fiziksel uygunluk düzeyleri dikkate alındığında çocukların fiziksel motor becerilerinde azalma olacağı belirtilmiştir (Chen vd., 2023). Değişen koşullar neticesinde kapsamlı fiziksel aktivite programlarının hedeflerine ulaşmasında önemli olmuştur (SHAPE America [Amerika Ulusal Kongre ve Fuarı], 2021)

Fiziksel aktivitenin beyin sağlığı, gelişimsel parametreler ve fiziksel uygunluk üzerindeki etkileri, erken yaşta düzenli fiziksel aktiviteye katılmanın gerekli olduğunu göstermektedir (Karademir, Alkan ve Canlı, 2024). Çocukların gelişimi ve refahı için önemli olan fiziksel motor becerileri de dahil olmak üzere fiziksel gelişim ve zekâ, tüm yaşam gelişiminde de önemlidir (Chen vd., 2023; Jing, Fangfang, Yuan ve Rui, 2023). Okul öncesi yıllar da temel motor becerilerin gelişimi önemli bir gelişimsel aşamadır (Kokštejn vd., 2017). Çocukların temel hareket becerilerinin geliştirilmesi fiziksel aktivitelerinin artırılması ve gelecekteki sağlıkları için önemlidir (Xu, Shen ve Wen, 2024). Okul öncesi dönemde çocukların tüm temel becerileri kazanması gerekmektedir. Motor gelişimin ilk yıllarında çocuklar keşif ve deney yoluyla temel hareket becerilerini geliştirmektedir. Çocuklar temel bir motor beceriyi edindikçe, daha karmaşık becerileri dener ve önceki öğrenmeleriyle birleştirmektedir. Bu dönemde çocukların motor becerileri edinmesi ve yeni bir beceriye ulaşması oldukça hızlı ilerler (Goodway, Ozmun ve Gallahue, 2019; Waal, 2019). Bu ilerlemeler arasında yer alan yürüme, koşma, zıplama, tek ayak üzerinde durma gibi temel beceriler informal olarak ilerlerken ve spontane öğrenme gerçekleşirken, kalem tutma, makas kullanma, takla atma, fırlatma, yakalama, bisiklete binme, dengede durma gibi daha karmaşık motor beceriler için sistematik ve düzenli eğitime ihtiyaç duyulmaktadır (Ratzon vd., 2009). Bu yüzden okul öncesi dönemde temel motor becerilerin geliştirilmesi için orta şiddette fiziksel aktivitelerin uygulanması önerilmektedir (Nilsen vd.,2020).

Motor beceriler desteklendiğinde, fiziksel gelişimin yanı sıra çocukların diğer gelişim alanları da dolaylı olarak desteklenmiş olur. Bunlar arasında en sık desteklenen alanın sosyal ve bilişsel gelişim olduğu düşünülmektedir (Gümüşdağ, 2019). Fiziksel aktivite ile bilişsel ve duygusal gelişim arasında pozitif bir ilişki vardır (Criado, Gimenez-Meseguer, Ferriz-Valero ve Baena- Morales, 2023). Motor beceri gelişimini sağlamak için öğrenilmesi gereken hareketler, bu hareketlerin uygulanma sırası, akılda tutma, modelleme, karar verme ve problem çözme becerilerini desteklemektedir (Sandercock vd., 2010). Çocuklar motor becerilerde güçlü olduklarında çevrelerini keşfetme, ilgi alanlarını genişletme, merak ettikleri nesne ya da olaya yönelme ve araştırma yapma imkanına sahip olmaktadır (Ratzon vd., 2009). Motor beceri gelişimi, deneyim ve keşif yoluyla diğer gelişim alanlarını da etkilemektedir (Özal vd.,2020). Bu sebeplerle, okul öncesi dönemde motor gelişimin desteklenmesi büyük önem arz etmektedir. Bu dönemde çocukların hem ince hem de kaba motor becerilerini desteklemek için yapılandırılmış etkinlikler ile gerekirken, sürecin planlı ve sistematik bir şekilde takip edilmesi gerekmektedir. Çocukların kaba motor becerilerinin gelişimi için ise etkinliklerde planlı lokomotor, denge ve ritim hareketleri sunulmalıdır (Önal vd., 2016).

Okul öncesi çocuklarda motor becerilerin desteklenmesi ve yaşam boyu sağlıklı fiziksel aktivite alışkanlıklarının teşvik edilmesi ve özendirilmesi gelecekteki yaşamı etkiler. Bu becerileri destekleyici etkinliklere yer verilmesi gerekmektedir (Copeland vd., 2012; Özal vd., 2020; Stodden vd.,2008). Erken çocukluk döneminde gelişime uygun olarak yürütülecek eğitim programlarının kritik zamanında motor yeterliliğin geliştirilmesinin çocuklara fayda sağlayacağı söylenebilir. Ayrıca, motor gelişimde olgunluğa ulaşmak için sürekli uygulama ve eğitim şarttır (Chow ve Lily, 2011; Thomaidou, Konstantinidou ve Venetsanou, 2021). Erken çocukluk döneminde beden eğitimi seanslarının artırılması ve süreç odaklı bir sistem oluşturulması önerilmiştir (Chatzopoulos vd., 2022a). Okul öncesi dönemdeki çocukların temel motor becerilerinin gelişimini desteklemek için uygulanacak programda sistematik bir planlama ile fiziksel aktivitelere yeterli zaman ayrılmalıdır. Yapılandırılmış öğrenme fırsatları çocukların beceri gelişmesini kolaylaştırabilmektedir (Ecevit ve Şahin, 2021; Yang vd., 2019). Okul öncesi çocukların motor gelişimine katkıda bulunmak için iyi tasarlanmış dengeli bir program kullanmak, bu becerileri aktif yöntemlerle geliştirme fırsatı sağlamaktadır (Thomaidou vd, 2021). Eğitimler; grup oyunlarını, temel motor becerileri içeren aktiviteleri ve doğaçlama, dans gibi yaratıcılığın ifade edilmesine olanak tanıyan çok çeşitli etkinlikleri içermektedir (Konstantinidou vd.,2011). Bu etkinliklerin bir program dahilinde gerçekleştirilmesi, kaba motor becerilerini adım adım geliştirir ve öğrenilen beceriyi bir üst seviyeye taşımaktadır. Okul öncesi dönemdeki çocuklara sistematik ve planlı bir şekilde hazırlanan fiziksel aktivitelerin uzun bir zaman diliminde, bir temele dayandırılarak sunulması önemlidir. Bu çalışmada,

okul öncesi dönem çocuklarına sistematik ve planlı fiziksel etkinlikler sunarak, fiziksel etkinliklerin okul öncesi dönem çocuklarının kaba motor becerileri üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmak ve incelemek, okul öncesi öğretmenlerinin ve çocukların fiziksel etkinlikler konusunda farkındalıklarını artırmak amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu çalışmada nicel ve nitel araştırma desenlerinin bir arada kullanılmasını içeren karma yaklaşım esas alınmıştır. Nicel süreçte zayıf deneysel desen tek seferlik vaka incelemesi, nitel süreçte ise durum modeli kullanılmıştır. Okul öncesi dönemdeki çocukların fiziksel aktivitelerle desteklenmesi ve kaba motor becerilerinin kazandırılmasına yönelik deneysel bir çalışma yürütülmüştür. Tek seferlik vaka incelemesi deneysel işlemin ardından yalnızca son testin yapıldığı, ön test ve kontrol grubunun bulunmadığı en zayıf deneysel desenlerden biridir (Gülbüz ve Şahin, 2016). Öğretmenlerin ve çocukların düşüncelerini almak için durum çalışması kullanılması uygun görülmüştür. Bir olayın ortaya çıkmasına sebep olan durumları tanımlamak, bir olayın oluşmasına yönelik olası açıklamalar sunmak ve herhangi bir olayı değerlendirmek amacıyla durum çalışmaları kullanılabilir (Büyüköztürk vd.,2012; Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırma, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Etik Kurulu'nun 10 sayılı ve 31.09.2023 tarihli onayı ile gerçekleştirilmiştir. Erzurum İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden araştırma izni alınmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma, Erzurum'da devlete bağlı anaokulları arasında hareket eğitiminin gerçekleştirilebileceği geniş bir oyun odasına sahip olan ve çalışmaya gönüllü olarak katılan bir öğretmenin sınıfında gerçekleştirilmiştir. Katılımcı kriteri, sınıftaki çocukların çalışma döneminde 60 -72 aylık olması gerektiğidir. Daha küçük yaş gruplarındaki çocuklar performans ve beceri kazanımı açısından çalışma için uygun değildir. Katılımcılar, seçilen sınıftaki ebeveyn onayı olan çocuklardan oluşmuştur. Toplam 16 çocuk (10 erkek ve altı kız) ve bir öğretmen katılmıştır. Sınıfın öğretmeni kadındır ve 16 yıllık mesleki deneyime sahiptir. Katılımcı çocuklar daha önce profesyonel bir spor kursuna katılmamıştır. Daha önce düzenli bir spor kursuna katılan çocukların motor beceri gelişimleri, eğitsel deneyimlerinden dolayı başlangıçta diğer çocuklardan farklı bir seviyede olabilmektedir. Bu durum, müdahale etkisinin yanlı görünmesine neden olabilecektir. Örneğin, profesyonel spor geçmişi olan çocuklar ön-testte yüksek performans gösterebilir; bu da müdahalenin gerçek etkisini olduğundan küçük ya da büyük gösterebilir. Bu nedenle, çalışma

grubuna yalnızca daha önce profesyonel spor kursuna katılmamış çocukların dâhil edilmesi, başlangıç düzeyinde homojenlik sağlamayı ve gözlenen gelişimlerin doğrudan uygulanan etkinlik programının etkisine yönelik olup olmadığının anlaşılmasını kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.

Veri Toplama Araçları ve Süreci

Araştırmada veri toplama aracı olarak bir kontrol listesi ile çocuklar ve öğretmenler için yarı yapılandırılmış ön ve son görüşme formları kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan kontrol listesi, Türkiye'de Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programında (MEB, 2013) ulusal düzeyde belirlenen motor gelişimde kazandırılması hedeflenen gelişimsel becerileri kapsayacak şekilde araştırmacılar tarafından hazırlanarak veri toplama aracına dönüştürülmüştür. Kontrol listesindeki her bir madde için "gözlendi", "kısmen gözlendi" ve "gözlenmedi" seçenekleri bulunmaktadır. Kontrol listeleri sadece performansı oluşturan davranışların yapılıp yapılmadığını göstermektedir. Performans, performans sırasında gözlemlenir ve gerekli işaretlemeler yapılmaktadır. Kontrol listesinde lokomotor, denge ve ritim olmak üzere üç ana başlık bulunmaktadır. *Lokomotor* alt başlığı yürüme, koşma, zıplama, atlama, sıçrama ve hoplama, dörtnala koşma ve yan adım atma becerilerinin kazanımlarını içermektedir. *Denge* alt başlığında tek ayak üzerinde durma, yarım planör duruşu, statik denge, dinamik, hareketi başlatma ve durdurma, vücudu döndürme ve çömelme becerilerinin kazanımı yer almaktadır. *Ritim* alt başlığında ise basit dans adımları, vurmali çalgılarla ritim, müzik eşliğinde dans ve yerel halk danslarının formları ve temel adımlarını içeren çeşitli hareketleri birbiri ardına yapma becerilerinin kazanımı yer almaktadır. Araştırmacılar, lokomotor ve denge becerilerini ayrıştırırken her iki beceri setinde yer alan davranışları kontrol listesine eklememiştir. Her beceri seti için özgün ve ayırt edici davranışlar maddelere dahil edilmiştir. Aynı zamanda her beceri seti için bir zaman dilimi belirlenmiş ve o davranışa odaklanılmıştır. Kontrol listesinde lokomotor becerilere ait toplam 24 madde bulunmaktadır. Maddeler "*Yönergelere göre yürür*", "*Yönergelere göre koşar*" şeklinde hazırlanmıştır. Denge becerisine ait madde sayısı ise 28'dir. Maddeler "*Tek ayak üzerinde sıçrar*", "*Belli bir yükseklikten atlar*" şeklinde hazırlanmıştır. Ritim becerisi toplam 31 maddeden oluşmaktadır. Maddeler "*Basit dans adımlarını uygular*", "*Vurmali çalgıları kullanarak ritim çalışmaları yapar*" şeklinde hazırlanmıştır.

Tablo 1. Kontrol listesindeki haftalık madde sayısının dağılımı

	1.hafta	2.hafta	3.hafta	4.hafta	5.hafta	6.hafta	7.hafta	8.hafta	9.hafta	10.hafta	11.hafta	12.hafta	Toplam
Lokomotor	2	1	2	2	1	3	2	3	1	3	2	2	24
Denge	3	3	1	3	2	3	2	1	3	3	2	2	28
Ritim	2	3	2	2	3	2	2	3	2	3	4	3	31

Tablo 1'e göre, çocuklar tanımlanan tüm maddeleri başardıklarında, lokomotor beceri için maksimum (24 X 2) 48 puan, denge becerisi için maksimum (28 X 2) 56 puan ve ritim becerisi için maksimum (31X 2) 62 puan almışlardır.

Eğitim Programı

Yürütücüler tarafından hazırlanan sportif faaliyet etkinlik programında 12 haftalık süreç için lokomotor, denge ve ritim becerilerini kapsayan toplamda 48 farklı etkinliğe yer verilmiştir. Bu etkinliklerin planlanması yapılırken hareket eğitim uygulamaları içeren kitaplardan yararlanılmıştır. Etkinlikler seçilip uyarlanırken isimlerinin özgünlüğü ve çocukların dikkatini çekecek şekilde olması, oyun anlayışını temel alması ve çocukların süreçten keyif alacakları uygulamalar olmalarına dikkat edilmiştir. Etkinliklerde yarışmaya ilişkin herhangi bir uygulamaya yer verilmemiş olup çocuğun bireysel performansını ortaya çıkaracağı uygulamalar tercih edilmiştir. Bu kapsamda etkinlik programında yer alan; *kopyacı kedi*, *dereden atla*, *kurbağa havuzu*, *seken yılan*, *filin karnını doyuralım* isimli etkinlikler örnek olarak verilebilir.

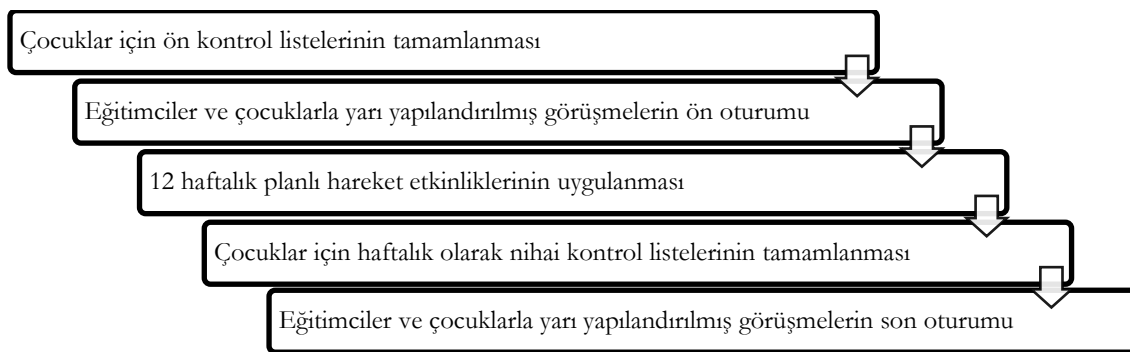
Uygulamalar uygulanmadan öncesi ve sonrası için gerekli olan ısınma ve soğuma süreçleri için de yürütücüler etkinlikler için dikkat ettikleri özellikleri sürdürmüşlerdir. Bu kapsamda ısınma ve soğuma süreçlerinde yer alan; *güneşi selamlama*, *hayvanlarla hareket etme*, *ağaç duruşu*, *çocuk duruşu*, *timsah yürüyüşü* isimli harekete geçirici uygulamalar örnek olarak verilebilir.

Öğretmenler ve çocuklar için kullanılan yarı yapılandırılmış ön ve son görüşme formlarında sorular araştırmacılar tarafından birbirine paralel olarak hazırlanmış ve üç farklı alan uzmanının görüşleri doğrultusunda son halini almıştır. Hem ön hem de son oturumlar çocuklarla odak grup görüşmesi şeklinde gerçekleştirilmiştir. Bu yöntem, çocuklarla bireysel görüşmelerin zor olması ve çocukların bireysel yanıtlarında daha çekingen davranmaları nedeniyle tercih edilmiştir. Bireysel görüşmeler sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler sırasında ses kaydı alınmış olup raportör aracılığı ile de yazıya aktarılmıştır. Ön görüşmelerde çocukların ve öğretmenin kaba motor becerileri ve fiziksel aktiviteler hakkındaki ön bilgileri öğrenilmiştir. Son görüşmelerde ise etkinlikler sonrasında düşüncelerindeki değişimler ve fiziksel etkinliklerin sınıftaki yansımaları ve yarattığı değişimlere ilişkin sorulara yanıt bulunmaya çalışılmıştır.

Bu noktada belirtilmelidir ki etkinlik programı kapsamında çocuklara doğrudan spor çeşitlerini tanıtıcı ya da öğretici bir eğitim verilmemiştir. Uygulamalar oyun temelli hareket etkinliklerinden oluşmuş, çocukların doğal katılımları üzerinden deneyim kazanmaları amaçlanmıştır. Çocuklarda farklı spor türlerine dair farkındalık, araştırmacılar tarafından yöneltilen “Bildğin ve sevdiğin fiziksel etkinlikler nelerdir?” gibi ön ve son görüşme soruları aracılığıyla dolaylı olarak ortaya çıkarılmıştır. Dolayısıyla, çocuklara spor çeşitlerine ilişkin bilgi aktarımı kasıtlı bir girişim şeklinde değil, etkinlikler sürecinde edindikleri deneyimler ve görüşmelerde verdikleri yanıtlar aracılığıyla gözlenmiştir.

Çalışmada verilerin elde edilmesi sürecinde izlenen adımlar aşağıda Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Veri toplama süreci



Sürecin başında, öğretmen etkinliklerden önce her çocuk için kontrol listelerini doldurmuştur. Araştırmacılar daha sonra öğretmen ve çocuklarla ön görüşmeler gerçekleştirmiştir. Ön görüşmelerin ardından araştırmacılardan biri planlanan fiziksel etkinlikleri sınıf ortamında uygulamıştır. Etkinlikler tamamlandıktan sonra son görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Veri Analizi

Bu çalışmada verilerin analizinde nicel ve nitel yöntemler kullanılmıştır. Okul öncesi dönemdeki çocukların kaba motor becerilerinin kaydedildiği kontrol listeleri nicel olarak analiz edilmiştir. Çocukların kaba motor becerilerinin gözlenmesi 2 puan, kısmen gözlenmesi 1 puan ve gözlenmemesi 0 puan olarak kaydedilmiş ve toplam puanlar elde edilmiştir. Çocukların haftalara göre değiştirdikleri beceriler puan olarak sunulmuştur. Puan hesaplamalarında toplam madde sayısı ile davranışın gözlemlenmesinden alınan puan çarpılarak (0, 1, 2) toplam puan elde edilmiştir. Çocukların puanları ortaya çıkarılırken eğitim programına başlamadan önceki haftanın puanları ile 12. hafta sonundaki puanları karşılaştırılmıştır. Çocukların alabilecekleri puan aralıkları denge becerisi için 0-48, 0-56 ve ritim becerisi için 0-62 olarak belirlenmiştir. Analizleri kolaylaştırmak ve çocukların kimliklerini gizli tutmak için kodlar verilmiştir (Ç1, Ç2... Ç16). Öğretmenle yapılan ön ve son görüşmelerden elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Öğretmenin yanıtları doğrudan alıntılarla yorumlanmıştır. Çocuklarla yapılan odak grup görüşmelerinden elde edilen veriler ise içerik analizi ile analiz edilmiştir. Çocukların yanıtları, özellikleri bakımından temalar ve kodlar altında toplanmış ve bu doğrultuda analiz edilmiştir.

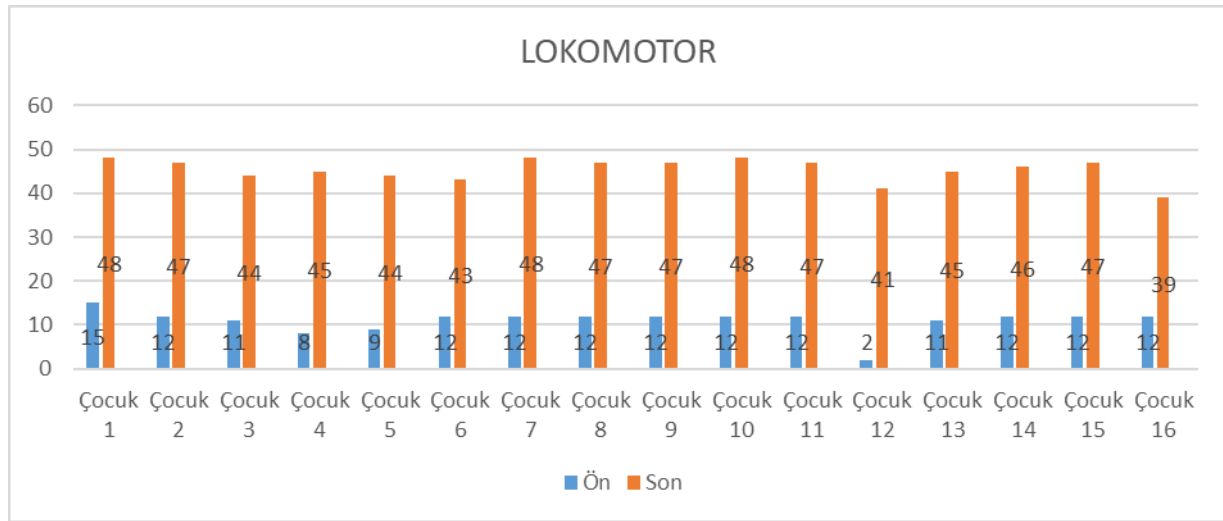
Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla, öğretmen kontrol listelerinin kodlamasını tamamladıktan sonra araştırmacı her bir çocuk için maddeleri gözden geçirmiştir ve önemli göstergelerin anekdot kayıtlarında çocuklar için işaretlenip işaretlenmediğini belirlemiştir. Ayrıca araştırmacılar, öğretmenle yapılan görüşme sonrasında alınan ses kayıtlarını yazıya dökmüş ve doğruluğu için öğretmene göstermiştir. Çocukların görüşmelerinin ses kaydının yanı sıra bir raportör de süreçte araştırmacıya eşlik etmiş ve anlaşılmayan cevapların açıklanmasını çocuklardan istemiştir. Araştırmada veri toplama araçlarının geliştirilmesi, eğitim programının oluşturulması ve süreç boyunca uygulamanın yürütülmesi rollerini araştırmacılar üstlenmiştir.

BULGULAR

Çocukların Motor Becerilerine İlişkin Bulgular

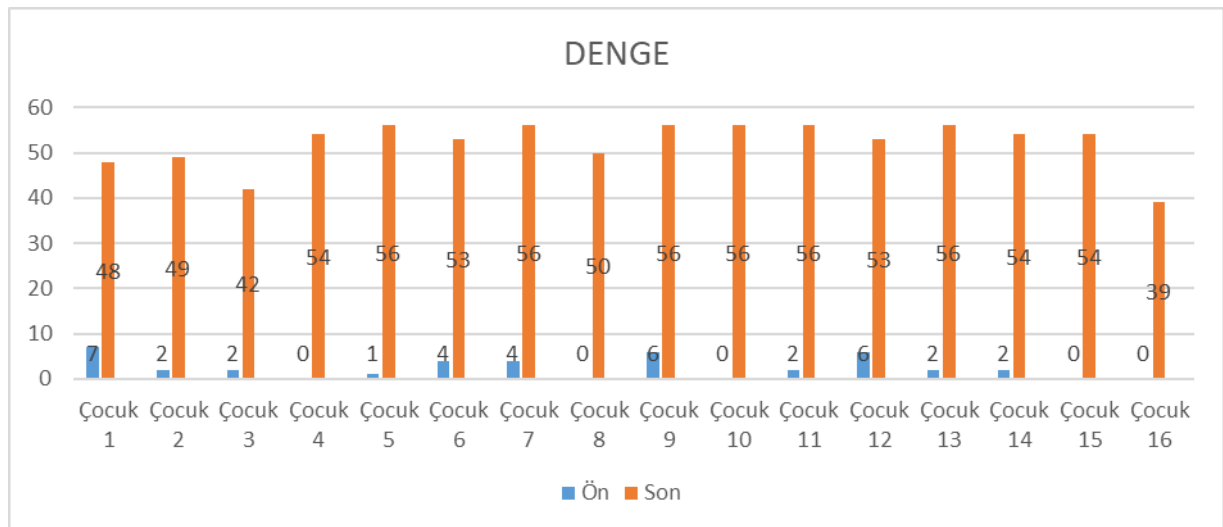
Sınıf öğretmeni eğitim öncesi puanlama için kontrol listeleri doldurmuştur. Eğitim sırasında, günlük uygulamalar yapılırken, sınıf öğretmeni çocukların becerileri uygulamalarını kontrol listelerine işaretlemiştir. Bu işaretlemelerden elde edilen sonuçlar toplam puan olarak kaydedilmiştir. Kontrol listelerinden elde edilen puanlar aşağıda Şekil 2, 3 ve 4'te verilmiştir.

Şekil 2. Lokomotor aktiviteler için puanlar



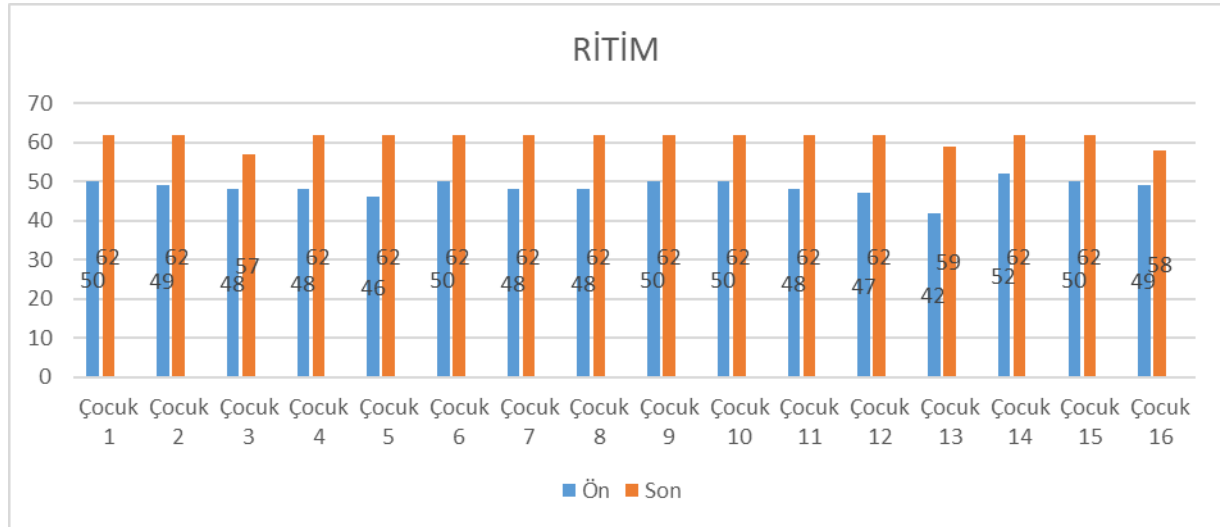
Şekil 2, çalışma grubunun kaba motor becerilerinin fiziksel aktivitelerle desteklenmesi sürecinde çocukların elde ettiği lokomotor becerilerin eğitim öncesi başlangıç puanları ile eğitim sonrası puanlarındaki artışı göstermektedir.

Şekil 3. Denge faaliyetleri için puanlar



Şekil 3, çalışma grubunun kaba motor becerilerinin fiziksel aktivitelerle desteklenmesi sürecinde çocukların elde ettikleri denge becerilerinin eğitim öncesi ve eğitim sonrası puanlarındaki artışları göstermektedir. Denge alanının başlangıç puanları oldukça düşük olmasına rağmen denge becerisi puanlarında artışlar olmuştur.

Şekil 4. Ritim etkinlikleri için puanlar



Şekil 4, çalışma grubunun kaba motor becerilerinin fiziksel aktivitelerle desteklenmesi sürecinde çocukların elde ettikleri ritim becerilerinin eğitim öncesi ve eğitim sonrası puanları arasında artış olduğunu göstermektedir. Ritim becerisi alanındaki ön puanlar oldukça yüksek olmasına rağmen, eğitim sonrası ritim artışlar gözlenmiştir.

Fiziksel aktiviteler sayesinde çocukların lokomotor, denge ve ritim alanlarındaki kaba motor beceri puanları artmıştır.

Öğretmen Görüşme Bulguları

Öğretmenle yapılan ön ve son görüşmelerin ses kayıtları deşifre edilmiş ve ardından analiz edilmiştir.

Öğretmenle yapılan görüşmenin bulguları Tablo 2'de soruların içeriğine göre karşılaştırılmış ve doğrudan alıntılarla sunulmuştur.

Tablo 2. Sınıf öğretmeniyle yapılan ön ve son görüşmenin sonuçları

Sorular	Yanıtlar
Ön görüşme	
Sınıf ortamında fiziksel etkinliklere yer veriyor musunuz?	“Sınıfımda fiziksel etkinlikleri yapmıyorum onun yerine hareketli oyunlara yer veriyorum – sandalye kapmaca gibi. Spor materyallerine okul olarak sahip değiliz. Bu yüzden gösteremiyorum. Kaba motor beceri eğitiminde sınıfta ve okulda oynanan hareketli oyunları oynatıyorum. Sınıfta ilgilerine yönelik çalışmaya yer vermiyorum”
Sınıfınızda spora karşı ilgisi olan çocukların ilgilerini nasıl tespit edip destekliyorsunuz?	“Çocuklarla spesifik dallar hakkında konuşuyorum – basketbol, voleybol gibi, fiziksel etkinliklerde uzman kişiler tarafından sürecin ilerletilmesi için çocukları yönlendiriyorum. Uygun spor merkezlerine gitmeleri için aileleri ile konuşuyorum. Her öğrencinin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir spor alanına yönelmesinin gerekliliği düşünüyorum.”
Sınıfta spora ilişkin konuşmalar yapıyor musunuz?	
Fiziksel etkinliklerin planlanması ve uygulanmasında ne gibi güçlükler yaşıyorsunuz?	“Daha önce deneyimlemediğim için tam bilmiyorum. Belki ben de daha önce kaba motor becerilerini destekleyecek etkinlikler yaptırsaydım keyif alırlardı.”
Bu sorunları nasıl çözümlüyorsunuz?	
Son görüşme	
Sınıfınızda fiziksel etkinliklerin düzenlenmesine ilişkin yaklaşımınızda değişiklik oldu mu?	“Fiziksel etkinliklerin okul öncesi dönemde uygulanmasına ilişkin bilinç oluştu bende. Uyguladığım etkinliklerin içeriklerinin neler olması gerektiğini fark ettim. Uygulanan programın etkisi olarak planlarımda daha fazla fiziksel etkinliklere yer vereceğim. Daha sistematik hareketlerin planlanması gerektiğini gördüm. Fiziksel etkinliklerin neler olduğunun farkına vardım. Ben de bu şekilde kullanmaya çalışacağım. Fiziksel etkinlikleri sınıfta uygulayarak yeteneği olan çocukların belirlenmesini sağlayacağım. Uzman kişiler tarafından sürecin yürütülmesi gerek. Evet, bunun için sınıfa konuk çağıracağım ve etkin şekilde çocukların spora yönelmesini de destekleyeceğim.”
Motor beceri eğitimi için sınıfınızda fiziksel etkinliklere yer verecek misiniz? Uygulama sürecine neleri dahil edeceksiniz?	

Sizce sınıfınızdaki çocuklarda spora karşı ilgi ve tutumlarda değişim sağlandı mı?	“Spora karşı ilgisi olmayan çocukların da zamanla ilgileri arttı. İsteyerek fiziksel etkinliklere katıldılar. Sonradan yetenekleri olduğunu fark ettim. Uygulama yapılacak günleri sabırsızlıkla bekledikleri bunu gördüm. Spor dalları ve malzemelerin tanıtılmasıyla çocuklarda spor bilgisi oluşturuldu.”
Spora karşı ilgisi olmayan çocuklardaki değişimler nelerdir?	
Kaba motor beceri eğitiminde problem yaşadınız mı?	“Sosyal olarak da çocuklar gelişti ve sorunları fiziksel etkinlikler aracılığıyla çözebildiğini fark ettim. Tutum ve davranışlarında da değişiklik yaşandığını. Sadece kaba motor becerileri gelişmedi dolayı başka beceriler de edindiler bunu gördüm.”
Şu ana kadar yaşanan problemlerin çözümünde neler yaptınız?	

Tablo 2' ye göre öğretmen, sınıf ortamında fiziksel etkinliklerin planlanması ve uygulanması ile çocukların ilgi alanlarının belirlenmesine ilişkin sorulara yanıtlar vermiştir. Ön görüşmelerde öğretmenin kaba motor becerilerinin fiziksel etkinliklerle desteklenmesine ilişkin düşünceleri hareketli ve yarışmalı oyunlardan oluşmaktadır. Son görüşmede ise öğretmenin düşünce ve fikirlerinde farklılıklar ortaya çıkmıştır. Öğretmen ön sürece çocukların keyif alması ve eğlenmesi açısından bakarken, son görüşmede fiziksel etkinliklerin sadece kaba motor becerileri için değil sosyal açıdan da gelişimi desteklediğini fark etmiştir.

Çocuklarla yapılan görüşme bulguları

Çocuklarla yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular çeşitli temalar altında kategorize edilmiş ve verilen yanıtlar ilgili temanın altına yerleştirilmiştir. Tüm yanıtlar kaydedilmiş, ancak benzer ya da aynı yanıtlar araştırmacılar tarafından bir araya getirilmiştir. Görüşmelerde alınan yanıtlardan farklılaşan yanıtlar değerlendirilmiş, tekrar eden yanıtlar alınmamıştır.

Tablo 3. Çocuklarla yapılan odak grup görüşmelerinin bulguları

Soru: Bildiğin ve sevdiğin fiziksel etkinlikler nelerdir?		
	Tema	Etkinlikler
Ön Görüşme	Takım sporları	Futbol, Maç yapmak
	Savunma sporları	Boks, Karate
	Outdoor sporları	Dağda spor yapmak
	Fitness	Dambıl kaldırmak
	Atletizm	Koşmak
	Fiziksel egzersiz	Şınav çekmek
	Eğitsel oyun	Hedefe top isabet ettirmek, Zıplamak
	Statik hareket	Esnetmek
	Diğer	Sayıları yazmak
Son görüşme	Raketli sporlar	Badminton, Tenis
	Fiziksel egzersiz	Şınav çekmek
	Eğitsel oyunlar	Zıplayıp meyve toplamak
	Statik hareket	Isınmak
	Takım sporları	Basketbol, Futbol, Voleybol
	Fitness	Güçlenme hareketleri, Ağırlık kaldırmak, Dambıl , Sağlık topu
	Kış sporları	Kayak sporu
	Denge	Tek ayak durmak
	Yoga	Ağaç duruşu, Güneşi selamlama
	Aerobik	İp atlamak
	Atletizm	Koşmak, Yürümek
	Halk dansları	Yeşil ördek (Bolu İli)
	Materyal kullanma	Atlama minderi, Top
	Diğer	Oyun oynamak

Tablo 3' e göre, çocukların ön ve son odak grup görüşme bulguları, ön görüşmelerde çocukların fiziksel aktivitelerine ilişkin örneklerin sayısı oldukça azdır ve kapsam dışı örnekler ifade edilmiştir. Son görüşmede ise çocukların düşüncelerinde ve bilinçli ifadelerinde artış görülmüştür. Farklı kavram ve kelimelerle dolaylı yoldan karşılaşmak, spor ve fiziksel aktiviteler hakkında konuşmak cevapların çeşitlenmesinde artmasında etkili olmuştur.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu çalışma, fiziksel aktivitelerin okul öncesi dönem çocuklarının kaba motor becerileri üzerindeki etkisini ortaya koymak ve farkındalık geliştirmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, okul öncesi dönem çocuklarının müdahalenin başında ve sonunda lokomotor, denge ve ritim puanları arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. Öğretmenler ve çocuklarla yapılan görüşmelerde fiziksel aktiviteler konusunda farkındalık kazandıkları tespit edilmiştir. Çocukların hareket eğitimine ilgilerinin olduğu ve başarılı bir performans gösterdikleri görülmüş, kaba motor becerilerini desteklemek amacıyla fiziksel etkinliklere sınıf ortamında ve eğitim programında yer verilebileceği ortaya çıkmıştır. Fiziksel aktivitelerin uygulanması ile çocuklarda spor bilincinin oluşabileceği ve kaba motor beceri gelişiminin desteklenebileceği görülmüştür. Çocuklarda ve öğretmenlerde fiziksel aktivitelere, spora ve kaba motor becerilere yönelik farkındalık oluşmuştur. Planlı bir şekilde hazırlanan ve uygulanan fiziksel etkinliklerin okul öncesi çocukların kaba motor becerilerinin olumlu yönde gelişmesinde etkili olduğu söylenebilir (Rechтік, 2018; Stodden vd., 2008; Sutapa vd., 2021; Yang vd., 2019; Zeng vd., 2019).

Bu çalışmanın bulguları literatürdeki birçok çalışma ile paralellik göstermektedir. Preedy vd., (2022) fiziksel müdahale programının çocukların fiziksel gelişimi üzerinde olumlu etkiler sağladığını belirtmiş; Gümüşdağ (2019) deney grubunda 5-6 yaş çocuklarının motor gelişiminde anlamlı farklılıklar bulmuştur. Sutapa vd., (2021) hedef odaklı oyunların 4,5-6 yaş çocuklarının motor becerilerini geliştirdiğini ortaya koymuştur. Liu, Hoffman ve Hamilton (2017) motor becerilerin desteklenmesi için yapılandırılmış ve yapılandırılmamış fiziksel aktivitelere düzenli olarak yer verilmesi gerektiğini vurgulamış, Agard vd., (2021) ise çocukların fiziksel aktivitelere teşvik edilmesinin önemine işaret etmiştir. Bu bulgular, çalışmamızın sonuçlarıyla uyumludur.

Bununla birlikte bazı çalışmalarda fiziksel aktivitelerin farklı gelişim alanlarına etkileri de öne çıkmıştır. Hudson, Ballou ve Willoughby (2021) oyun temelli aktivitelerin motor becerilerin yanı sıra bilişsel becerileri de desteklediğini belirtmiştir. Copeland ve diğerleri (2012) kaba motor becerilerin kazanılmasında çocuklara yönelik fiziksel aktivitenin sosyal ve duygusal faydalar sağladığını, özgüveni artırdığını ve dikkat ile uyku düzenini etkilediğini bildirmiştir. Mampane vd., (2018) yapılandırılmış fiziksel aktivitelerin bilişsel ve sosyal becerileri geliştirdiğini ortaya koymuştur. Lestari ve Ratnaningsih (2016) yenilikçi oyunların çocukların fiziksel, bilişsel ve sosyal gelişimlerini desteklediğini, Wei ve Graber (2022) ise işbirlikçi oyunların öğrencilerin sosyal-duygusal becerilerini artırdığını bulmuştur. Çalışmamızda özellikle kaba motor beceriler ön plana çıkmış olup, bu farklılık uygulanan etkinliklerin içerik ve süresinden kaynaklanabilir.

Ritim ve denge becerileri açısından yapılan çalışmalar da bulgularımızı desteklemektedir. Marinsek ve Denac (2020) temel motor becerilerin ritmik yeteneklerle geliştirilmesine işaret etmiş, Chatzopoulos vd., (2022b) denge eğitimi programının çocukların statik ve dinamik dengesini artırdığını belirtmiştir. Villarrasa-Sapina vd., (2020) denge becerilerinin 5 yaş civarında gelişmeye başladığını ve karmaşık görevleri eş zamanlı yaparak öğrenmenin mümkün olduğunu ortaya koymuştur. Chow ve Lily (2011) erken çocukluk eğitimcilerinin lokomotor becerilere odaklanan müfredat tasarlaması gerektiğini belirtmiş, Miklánková (2018) ise uygun ortam ve spor ekipmanlarının çocukların motivasyonunu ve motor becerilerini artırdığını göstermiştir.

Öğretmenlerin rolü ve eğitim düzeyi de bulgularımızla ilişkilidir. Singapur Eğitim Bakanlığı (MOE, 2013) ayrıca Yang vd., (2019) öğrenme ortamında değişiklikler yaparak çocukların motor aktiviteye katılımını artırabileceğini belirtmiştir. Coe (2021) ABD'deki anaokullarında çocukların fiziksel aktivitelere katılımının artırılmasına yönelik uygulamaları, Squires vd., (2023) doğal oyun ortamlarının gelişime etkisini, Coulter vd., (2020) ise beden eğitimi tutumlarının fiziksel aktiviteye katılımı artırabileceğini vurgulamıştır. Özkur ve Duman (2019) hareket eğitimi programlarının görsel-motor koordinasyon ve öz düzenleme üzerinde etkili olduğunu, Demiral (2018) judonun rekabete dayalı olmamasının önemini, Ivanova vd., (2020) ebeveyn ve öğretmen etkileşiminin çok yönlü gelişime katkısını belirtmiştir. Mavilidi, Rigoutsos ve Venetsanou (2022) öğretmenlerin çocukları fiziksel aktivitelere teşvik etme eğitiminin önemini vurgulamış, Radošević vd., (2018) ise öğretmenlerin bu konuda eksik kaldığını ifade etmiştir. Stephenson ve Colburn (2022) öğretmen adaylarının dans ve hareket deneyiminin eğitim süreçlerini etkilediğini bildirmiştir.

Sonuç olarak, bu çalışma fiziksel aktivitelerin okul öncesi çocukların kaba motor becerilerini geliştirmede etkili olduğunu ve öğretmenlerde farkındalık oluşturduğunu göstermektedir. Bulgular literatürdeki birçok çalışmayla örtüşmekle birlikte, farklı gelişim alanlarının ön plana çıktığı araştırmalar da bulunmaktadır. Bu farklılıkların uygulanan programların süresi, içeriği ve öğretmenlerin eğitim düzeyleri gibi değişkenlerden kaynaklandığı düşünülmektedir (Sutapa vd.,2021; Hudson, Ballou ve Willoughby, 2021; Copeland vd., 2012; Mampane vd., 2018).

Bu çalışma bazı sınırlılıklara sahiptir. Öncelikle araştırma küçük bir katılımcı grubu ile yürütülmüştür. Küçük bir grupta çalışılmış olması, çocukların tamamının sürece etkin katılım göstermesine ve hiçbir çocuğun arka planda kalmamasına olanak sağlamıştır. Öğretmenin tüm çocuklar için 12 hafta boyunca kontrol listesi doldurması da veri kayıplarını önlemiştir. Ancak daha geniş örneklemelerde veri kayıplarının yaşanabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Çalışmada kaba motor beceriler, MEB Okul Öncesi Eğitim Programında (2013) çocuklara kazandırılması hedeflenen becerilerle sınırlandırılmıştır. Spor, fiziksel aktivite veya kaba motor becerilere yönelik daha kapsamlı ve çok yönlü değerlendirmeler yapılmamıştır. Araştırma özellikle kaba motor becerilerin gelişimine odaklanmış, ancak süreçte sosyal becerilerin de dolaylı olarak desteklendiği gözlemlenmiştir. Bununla birlikte sosyal beceriler sistematik biçimde ölçülmemiştir. Çocukların araştırmacı gözetimi dışında, informal ortamlarda ve doğal çevrelerinde de bu etkinlikleri deneyimlemiş olabilecekleri düşünülmektedir.

Çalışmanın bir diğer sınırlılığı zaman boyutuna ilişkindir. Uygulamalar kısa süreli bir zaman diliminde gerçekleştirilmiş, dolayısıyla çalışma boylamsal değil kesitsel bir nitelik taşımaktadır. Bu durum elde edilen bulguların uzun vadeli etkilere genellenmesini sınırlandırmaktadır.

Tüm bu sınırlılıkların yanında çalışmanın güçlü yönleri de bulunmaktadır. Öncelikle planlı bir şekilde tasarlanmış etkinliklerin çocuklara sunulması, öğretmenlerin aktif katılımı ve tüm çocukların sürece dahil edilmesi önemli bir güç olarak görülmektedir. Küçük örneklem sayesinde veri kaybı yaşanmamış, her çocuğun performansı detaylı şekilde izlenebilmiştir. Ayrıca öğretmenin 12 hafta boyunca düzenli gözlem ve kontrol listesi doldurması, veri toplamanın sistematik ve güvenilir olmasını sağlamıştır. Çalışma, kaba motor becerilerin yanı sıra çocuklarda spor bilinci ve fiziksel aktiviteye yönelik olumlu tutumların gelişimine de zemin hazırlamıştır.

Bu bilgiler ışığında gelecek çalışmalarda temel motor becerileri destekleyici uygulamaları ele alarak sadece kaba motor becerileri değil ince motor becerileri de sürece dahil ederek araştırmanın kapsamı geliştirilebilir. Bu çalışmada yapılan lokomotor, denge ve ritmik faaliyetlere ek olarak manipülatif becerilerin de gelecek araştırmalara eklenmesi önerilebilir.

Çalışma öğretmenlere sportif hareket etkinliklerinin uygulanma sürecinin anlatılması örnekler sunulması ile kapsam genişliğine ulaşabilir ve öğretmenin sınıfta kullanması için farklı fikirlerin ortaya çıkması için bir rehber olabilir. 12 haftalık uygulama sürecinin eğitim döneminin tamamına yayılması ile çocuklar için daha fazla deneyim elde edilmesi sağlanabilir. Çocuklarda rutin oluşturma ve sorumluluk kazanma bilinçlerinin kazanılması gibi sosyal gelişim sürecinde sportif faaliyetlerden yararlanılarak çalışmalar düzenlenebilir. Motor beceri ve spor farkındalığı elde edilmesi sürecinde farklı gelişim alanlarının da sürece katılarak öğretim sürecinin çeşitlendirilmesi sağlanabilir.

Okul öncesi öğretmenleri ve öğretmen adaylarına lisans yıllarında veya hizmet içi eğitimlerde yapılacak çalışmalarda spor farkındalığı kazanmaları ve sınıflarında uygulamalara yer vermeleri üzerine bilinçlendirme çalışmaları yapılabilir.

Yapılacak olan hareket eğitimi uygulamalarında çeşitli materyal kullanımı ve uzman katılımları ile süreç zenginleştirilebilir. Çocukların hareketli oyunlar ile hareket eğitimi gerektiren etkinliklerin ayrımını yapabilmelerinde sportif hareket etkinlikleri kullanılabilir. Onların motor gelişimleri etkin ve sistematik planlamalar ile desteklenebilir.

Teşekkür

Bu çalışma TÜBİTAK-2209/A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destek Programı'nda yapılan projeden üretilmiştir. Yazarlar, araştırmanın TÜBİTAK tarafından desteklendiğini beyan eder. TÜBİTAK'a destekleri için teşekkür ederiz. Yazarlar, birbirleriyle herhangi bir maddi çıkarları olmadığını beyan ederler.

KAYNAKÇA

- Agard, B., Zeng, N., McCloskey, M. L., Johnson, S. L., & Bellows, L. L. (2021). Moving together: Understanding parent perceptions related to physical activity and motor skill development in preschool children. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(17).
- Brown, G.T. & Gaboury, I. (2006). The measurement properties and factor structure of the test of visual perceptual skills revised: Implications for occupational therapy assessment and practise. *The American Journal of Occupational Therapy*, 60(2), 182-193. <https://doi.org/10.5014/ajot.60.2.182>.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, E. Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Chatzopoulos, D., Foka, E., Doganis, G., Lykesas, G., & Nikodelis, T. (2022a). Effects of analogy learning on locomotor skills and balance of preschool children. *Early child development and care*, 192(1), 103-111.
- Chatzopoulos, D., Varsamis, P., Papadopoulos, P., Giannakos, A., Lykesas, G., & Papadopoulou, S. D. (2022b). Effects of balance training using action songs on postural control and muscle strength in preschool children. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 15(2), 161-170. <https://doi.org/10.26822/iejee.2023.287>.
- Chen, Z., Zhu, W., Ulrich, D. A., & Qin, M. (2023). Have the Fundamental Movement Skills of U.S. Children Changed? *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 95(2), 431-440. <https://doi.org/10.1080/02701367.2023.2250828>.
- Chow, B. C., & Lily, C. (2011). Gross motor skills of Hong Kong preschool children: 本港幼兒學童的粗略運動技能. *Asian Journal of Physical Education & Recreation*, 17(1), 71-77. <https://doi.org/10.24112/ajper.171890>.
- Coe, D. P. (2020). Means of optimizing physical activity in the preschool environment. *American journal of lifestyle medicine*, 14(1), 16-23.
- Copeland, K.A., Kendeigh, C.A., Saelens, B.E., Kalkwarf, H.J., & Sherman, S.N. (2012). Physical activity in child-care centers: Do teachers hold the key to the playground? *Health Education Research*, 27(1), 81-100. <https://doi.org/10.1093/her/cyr038>
- Coulter, M., McGrane, B., & Woods, C. (2020). 'PE should be an integral part of each school day': parents' and their children's attitudes towards primary physical education. *Education 3-13*, 48(4), 429-445.
- Criado, E. G., Giménez-Meseguer, J., Ferriz-Valero, A., & Baena-Morales, S. (2023). Influence of physical activity on cognitive and emotional development in preschool children. A review of the literature. *Education 3-13*, 1-12.
- Demiral, S. (2018). LTAD model active beginning stage adaptation in judo basic education program (Ukemi, Tachiwaza & Newaza Basic Drills) for 4-6 Aged Kids. *Journal of Education and Training Studies*, 6, 1-6. <https://doi.org/10.11114/jets.v6i12a.3715>.

- Ecevit, R. G., & Sahin, M. (2021). Relationship between motor skills and social skills in preschool children. *Online Submission*, 8(10), 46-60. <http://dx.doi.org/10.46827/ejes.v8i10.3928>.
- Goodway, J. D., Ozmun, J. C., & Gallahue, D. L. (2019). *Understanding motor development: Infants, children, adolescents, adults* (8th ed.). Jones & Bartlett Learning.
- Gümüşdağ, H. (2019). Effects of pre-school play on motor development in children. *Universal Journal of Educational Research*, 7(2), 580-587. <https://doi.org/10.13189/ujer.2019.070231>.
- Gurbuz, S., & Sahin, F. (2016). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri, felsefe-yöntem-analiz. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.
- Haywood, K. M., & Getchell, N. (2011). *Life span motor development* (8th ed.). Human kinetics.
- Hudson, K. N., Ballou, H. M., & Willoughby, M. T. (2021). Improving motor competence skills in early childhood has corollary benefits for executive function and numeracy skills. *Developmental science*, 24(4), e13071. <https://doi.org/10.1111/desc.13071>.
- Ivanova, R., Berechikidze, I., Gazizova, F., Gorozhanina, E., & Ismailova, N. (2020). Parent–teacher interaction and its role in preschool children’s development in Russia. *Education 3-13*, 48(6), 704-715.
- Iveković, I. (2020). Participation of children in organized sports activities during preschool and primary school period: Research overview. *Croatian Journal Educational / Hrvatski Casopis Za Odgoj I Obrazovanje*, 22(3), 823–863. <https://doi.org/10.15516/cje.v22i3.3672>.
- Jing, H., Fangfang, L., Yuan, X., & Rui, M. (2023). Association among motor skills and fluid intelligence in children aged from 5 to 7 years with different sports skill learning. *Early Child Development and Care*, 193(15-16), 1530-1542.
- Karademir, A., Alkan, H., & Canlı, M. (2024). The effect of regular physical activities on neurological status, developmental parameters, and physical fitness in preschoolers. *Early Child Development and Care*, 194(4), 597-605.
- Kokštejn, J., Musálek, M., Št’astný, P., & Golas, A. (2017). Fundamental motor skills of Czech children at the end of the preschool period. *Acta Gymnica*, 47(4), 193–200. <https://doi.org/10.5507/ag.2017.024>.
- Konstantinidou, E., Michalopoulou, E., Aggelousis, N., & Kourtesis, T. (2011). Creativity in elementary physical education: A qualitative approach of teachers’ perceptions. *Inquiries in Sport & Physical Education*, 9(2), 84-100. <https://journals.lib.uth.gr/index.php/inquiries/article/view/1363>.
- Lestari, I., & Ratnaningsih, T. (2016). The effects of modified games on the development of gross motor skill in preschoolers. *International Journal of Evaluation and Research in Education*, 5(3), 216-220. <http://doi.org/10.11591/ijere.v5i3.4542>.

- Liu, T., & Hoffmann, C., & Hamilton, M.L. (2017). Motor skill performance by low SES preschool and typically developing children on the PDMS-2. *Early Childhood Education Journal*, 45(1), 53-60. <https://doi.org/10.1007/S10643-015-0755-9>.
- Mampane, R. M., Omidire, M. F., Ayob, S., & Sefotho, M. M. (2018). Using structured movement educational activities to teach mathematics and language concepts to preschoolers. *South African Journal of Childhood Education*, 8(1), 1-10. <http://dx.doi.org/10.31004/obsesi.v7i1.3705>.
- Marinsek, M., & Denac, O. (2020) The effects of an integrated programme on developing fundamental movement skills and rhythmic abilities in early childhood. *Early Childhood Education Journal*, 48(1), 751–758. <https://doi.org/10.1007/s10643-020-01042-8>.
- Mavilidi, M.F., Rigoutsos, S., & Venetsanou, F. (2022). Training early childhood educators to promote children's physical activity. *Early Childhood Education Journal*. 50(5), 785–794. <https://doi.org/10.1007/s10643-021-01191-4>.
- MEB. (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf>.
- Miklánková, L. (2018). Education of children in the area of physical activities as a foundation for lifelong sports. *Journal of Education and Training Studies*, 6, 21-28. <http://dx.doi.org/10.11114/jets.v6i11a.3797>.
- MOE in Singapore. (2013). *Nurturing early learners a curriculum for kindergartens in singapore motor skills development*. <https://www.nel.moe.edu.sg/qqi/slot/u143/Resources/Downloadable/pdf/nel-guide/nel-edu-guide-motor-skills-development.pdf>.
- Nilsen, A. K. O., Anderssen, S. A., Johannessen, K., Aadland, K. N., Ylvisaaker, E., Loftesnes, J. M., & Aadland, E. (2020). Bi-directional prospective associations between objectively measured physical activity and fundamental motor skills in children: A two-year follow-up. *International Journal of Behavioral Nutrition & Physical Activity*, 17(1), 1–11. <https://doi.org/10.1186/s12966-019-0902-6>.
- Önal, A., Yaman, N., Berisha, M., Hergüner, G., & Yaman, C. (2016). Examining the effect of psychomotor training on the coordination, agility and balance in 10-11 year-old girls. *International Refereed Academic Journal of Sports*, 21, 137-148. <http://dx.doi.org/10.17363/SSTB.20162124346>.
- Özal, C., Bayoğlu, B., Karahan, S., Günel, M. K., & Anlar, B. (2020). Gross motor development of preschool children: Effects of socioeconomic status and maternal education. *The Turkish Journal of Pediatrics*, 62(1), 10–18. <https://doi.org/10.24953/turkped.2020.01.002>.
- Özkur, F., & Duman, G. (2019). Analyzing the embedded learning-based movement education program's effects on preschool children's visual-motor coordination and self-regulation. *Journal of Education and Learning*, 8(5). <http://dx.doi.org/10.5539/jel.v8n5p193>.

- Preedy, P., Duncombe, R., & Gorely, T. (2022). Physical development in the early years: The impact of a daily movement programme on young children's physical development. *Education 3-13*, 50(3), 289-303.
- Radošević, I., Gavrilović, A., Veselinović, J., & Parčina, I. (2018). Preschool sport management: The role of basic sports in preschools. *Facta Universitatis: Series Physical Education & Sport*, 16(2), 487–492. <https://doi.org/10.22190/FUPES171103043R>.
- Ratzon, N.Z., Lahav, O., Hamsi, S.C., Metzger, Y., Efraim, D., & Bart, O. (2009). Comparing different short-term service delivery methods of visual-motor treatment for first grade students in mainstream schools. *Research in Developmental Disabilities*, 30(6), 1168-1176. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2009.03.008>.
- Rechtik, Z. (2018). Assesment of gross motor skills as a part of child's physical readiness for compulsory school attendadance. *Journal of Education and Training Studies*, 6(11a), 127-132. <https://doi.org/10.11114/jets.v6i11a.3809>.
- Regan, G., Bowles, R., & Dillon, M. (2024). An ethics of care approach to promoting social wellbeing in Irish primary physical education. *Education 3-13*, 1-14.
- Ren, F., Luo, D., Yan, C., Yousafzai, S. U. K., & Zhao, X. (2021). Review of the influence of different sports activities on preschooler's physical fitness. *Discobolul - Physical Education, Sport & Kinetotherapy Journal*, 60, 600–612. <https://doi.org/10.35189/dpeskj.2021.60.s7>.
- Sandercock, G., Angus, C., & Barton, J. (2010). Physical activity levels of children living in different built environments. *Journal of Preventive Medicine*. 50(4), 193-198. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2010.01.005>.
- SHAPE America National Convention and Expo. (2021). *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 92(Suppl. 1). <https://doi.org/10.1080/02701367.2021.1898197>.
- Squires, K., Van Rhijn, T., Harwood, D., Haines, J., & Barton, K. (2023). Exploring early childhood educators' perceptions of children's learning and development on naturalized playgrounds. *Early Childhood Education Journal*. <https://doi.org/10.1007/s10643-023-01614-4>.
- Stephenson, J. R., & Colburn, A. J. (2022). Preservice Physical Education Teacher's Perceptions of Dance in Physical Education. *Research Quarterly For Exercise and Sport*, 93, A103.
- Stodden, D., Goodway, J., Langendorfer, S., Robertson, M.A., Rudisill, M., Garcia, C., & Garcia, L. A. (2008). Developmental perspective on the role of motor skill competence in physical activity: An emergent relationship. *Quest*, 60(2), 290–306. <https://doi.org/10.1080/00336297.2008.10483582>.
- Sutapa, P., Pratama, K.W., Rosly, M.M., Ali, S.K.S, & Karakauki, M. (2021). Improving motor skills in early childhood through goal-oriented play activity. *Children(Basel)*, 8(11), 994. <https://doi.org/10.3390/children8110994>.

- Thomaidou, C., Konstantinidou, E., & Venetsanou F. (2021). Effects of an eight-week creative dance and movement program on motor creativity and motor competence of preschoolers. *Journal of Physical Education and Sport*, 21(6), 3268-3277. <http://dx.doi.org/10.7752/jpes.2021.s6445>.
- Villarrasa-Sapina, I., Estevan, I., Gonzalez, L. M., Marco-Ahullo, A., & Garcia-Masso, X. (2020). Dual task cost in balance control and stability in children from 4–7 years old. *Early Child Development and Care*.
- Waal, E. (2019). Fundamental Movement Skills and Academic Performance of 5- to 6-Year-Old Preschoolers. *Early Childhood Education Journal*, 47(4), 455–464.
- Wei, M., & Graber, K. C. (2022, April). What is known about bullying and physical education? A scoping review. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 93, A110-A111. 2-4 Park Square, Milton Park, Abingdon Ox14 4rn, Oxon, England: Routledge Journals, Taylor & Francis Ltd.
- Xu, Z., Shen, S. J., & Wen, Y. H. (2024). The relationship between fundamental movement skills and physical activity in preschoolers: a systematic review. *Early Child Development and Care*, 194(2), 323-334.
- Yang, H. W., Ostrosky, M. M., Favazza, P. C., Stalega, M. V., & Block, M. E. (2019). Embedding motor activities into inclusive preschools. *Young Exceptional Children*, 22(4), 177-186. <http://dx.doi.org/10.1177/1096250618783994>.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (geliştirilmiş 6. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zeng, N., Johnson, S. L., Boles, R. E., & Bellows, L. L. (2019). Social-ecological correlates of fundamental movement skills in young children. *Journal of sport and health science*, 8(2), 122–129. <https://doi.org/10.1016/j.jshs.2019.01.001>.